

1. Bananyana ba ya mogohlōng.

- Ba sepela ba fihla mo ba swanetseng gore ba špš mogohlō, ba špa ba ya gae. Ge ba sepela yo mongwš wa bona o be a lebetše lekope la gagwe. Bare ge ba sepetše sebaka se se telele ngwanenyana a gopola a re, ke lebetše lekope la ka bjale ba mošmela a ya go le tšea ge a fihla koa a be a lebetše lekope a hwetša lekgōma la motšea la mo lokšla ka šakeng la sepela ka ena. Ge le fihla motseng la re, "Sekomana bola, bola" ngwananyana a re, "Ke rile ke ile phepeng ka lebala kopš la ka sa nthwala sekomana, sa ntoka morabeng. Lekgōma la no šta le dira bjale motseng ka moka bjale ka gore o be a sa tsebe ga gabo ngwanenyana a ya motseng wa gabo a fihla a re ke na le selō sa go kgōna go lla ba re, "Nke o letše re tlwš ngwanenyana o be a šetše a swere ke tlala a hwile lentšū bjale a thōma a re sekōmana bola, bola ngwanenyana a thōma go špšla a re ke rile ke ile phepeng ka lebala kopš la ka sa nthwala sekōmana sa ntōka morabeng. Motseng wa gabo ngwanenyana go be go ena le bjalwa bjale lekgōma lela la tlogšla ngwanenyana ela ka sakeng la ya bjalweng ba šala ba hunolla saka yela ba ntšha ngwana wa bōna ba humana ngwanenyana a otšitše ke tlala ba mo apeela ba mo khutšiša ka ntlong ba tlatša saka yela ka dinōga, magōtlō, dinosi, mekgaditswana le diphepheno ge a boya a humana saka esa bofilwe a e tšea tsšna ka ntlong a re go bōna, le tswalšle mabati le a kgonyele mafasetere ba dira bjale. Ge a hofolla saka yela gwatšwa dilō tšela tša go loma tša moloma a hwšla ka ntlong yela.

Mosadi o ya go bupula ditloō.

- Ge a fihla tšhemong a bupula ditloō a ya gae ge a le tseleng a fihla mmotong tloō e tee ya wa fase a bōna e thetheaga ena a re, "Tloō e a kitima a tšholla ditloō tšela ka moka a ya gae a fihla a re go bana hlatswang dipitša ditloō di etla dia kitima bana ba hlatswa dipitša ba bōna di tloō di sa tle mosadi yola a boela morago a humana ditloō tšela di e sa le ka fase ga mmoto a fihla a di šlšla a ya gae a di apea go be go tšile moreng ka mogae. Montšiboea ge ha ija moeng yola o be a etla ge bare ke modapa nkhetšwa bjale ena o be a dupa a etshwa na nkane modupa nkhetšwa wo wa lena o sa khotšhe matlakala fase ba mmontšha ka mokgwa o ba jang ka šna yaba gōna a ija gosasa ba roma mošimane yo ba rego ke Semšmmš rwana go fa koko a ge ditloō ga gabo

/koko are

koko a ge ebe ele kgole. Bare o seke wa ba wa ja tloo e tee tseleng a bona tloo ya go mo kgahla a e tšea a ja obe a le ka fase ga sehlare a tloga fao a ya ga koko a ge ge a fihla a ba fa ditloo tšela a boya ge a fihla mola a jang tloo yela a ba le ngwana a feta a ya gae bare

5. ese wa ja tloo e tee nang? A re se ka ija ge a ya go diša a tšea mafsi le mogōbē ka bolekanana a re ge re le go diša re bolawa ke tlala a tloga le bogobe bjola a ya go diša bogōbē le mafsi o be a ela ngwana gagwe. Ge a fihla o be a opela košana ya gore, "Ngwana Semēmmerwana a mmatwedietwe nke o llē re go o tlwe a mmatwedietwe ngwana kutu ya morula a mmatwe dietwe ngwana a re nnyeee.

Semēmmerwana a tšea ngwana yola a mo nyantšha a re tswejana kgohlo, tswejana kgohlo matswēlē a wa a nyantšha ngwana yola gea feditše a re tswejana boela tswejana boela matswēle a boela a moleša a mmeya.

6. Sehlare a ya gae ka matsatsi ka moka a no dira bjale ka tsatsi le lengwe monna yo mongwe a le ka tšhemong a mo tlwa a ošela košana ya gagwe a ya a botša ba bo bommagwe ba ya ba motšea ba moiša gae Semēmmerwana ge a boya go diša a re ke ya go nyantšha ngwana a fihlaa ošela a tlwa ngwana a sa lle ge a hlōla ka mo a be a mmeile a hwetša go sena selō a phuma magōbē a le le mafsi a ya gae a lla a tšena ka mothopeng a lla bare na o llēlang? A re ke bolawa ke mušu bare tšela ka mo a no lla a re ke bolawa ke mušu bo mmagwe bare kgane o nyaka ngwana wa gago a re ee kea monyanaka ba mofa ena. Ke moka mofa bo mmagwe ya ba ngwana wa bona.

7. Banenyana le Matsimokgōpō.

Banenyana babe ba ile go tuntšela bare go fetša go tuntšela ba go tša mollō ba ikomoša bare ba sa ikomoša Matsimokgōpō a tšwēla le ōna a ikomoša a be a loketše ditšholō ka dinaleng tša bona ge ba ikomoša makhura a rotha ka dinaleng. Bare go banenyana re a le tšea, ga gabo rena re iphsina bjang re ja dinama le mafsi ga le bone dinala tša rena di rotha makhura? Banenyana ba dumšela ba be bana le ngwanenyana yo ba re go ke Diwadišwane. Bare go ena sepela gae Diwadišwane a gana a re le na ke ya mo le yang. Tseleng Diwadišwane a ba botša a re, ga le bone gore dilō tše ga se batho nang? Banenyana bare re go boditše gare sepela gae ke banna ba rena ba. Banenyana ba roga Di-

8. wadišwane a ikhomolšela. Ge ba fihla ga gabo Matsimokgōpō ba ba fa mabēlē bare šilang. Ba šila ba fetša mabēle ale ba apea ge ba sotše

/ba bona.....

- ba bōna ba tliša nama o be ele nama ya motho e se ya phōōfōlō. Di-
 swadišwane a re nama ye ke ya motho bare o na le maaka wena. Matšimokgōpō a re esale bošego a tšega a ya go tsoma diphōōfōlō tša bona
 elge batho ge ba boya mathapama ba bina ba bitša banenyana bale gore
 ba tle ba ba binšlē bare ge ba bina Letšimokgōpō le lengwe la kōpa
 ngwanenyana o mongwē ka leino ngwanenyana a wa fase ba mo tšea bare
 re mo isa letšididing. Montšiboa bare go banenyana sepelang le ye go
 robala ke bošego. Banenyana ba ya go robala. Matšimokgōpō a ya go
 baa ngwanenyana yola bošego. Matšimokgōpō a no dira bjale matsatši
 9. ka moka. Dišwadišwane a ba botša a re a fa le a bōna gore re a fēla
 na? Banenyana bare naa ga re fele Dišwadišwane a re mola Matšimokgōpō
 a sa ile go tsoma a sala tsena ka ntlong ya bōna a hwetša dipheta tša
 bale ba go kopiwa ka mēnō ditletše ntlo a ya a bitša banenyana bale
 a re, E tla le boneng, ke hlwa ke re ke le botša ke re re a fēla lare
 ga re fele bonang dipheta beng ba tšona ga ba gōna. Gosasa yare esale
 bošego Matšimokgōpō a bea šetše a ile gotsoma Dišwadišwane a tšea o
 mongwē wa bōna a mokata a tšea moriri a mongwē a o špēla khoneng ya le-
 gora mongwe go ye nngwe mongwe tlaleng mongwē ka ntlong. Dišwadišwane
 a tšea ngwana wa Matšimokgōpō le nakakana le dipheta tša Banenyana bale
 10. ba go bolaiwa a tloga ka tšona a bitša banenyana ba sepela ba be ba
 kitima ba fihla nokeng ye kgolo.

Matšimokgōpō a bea šetše a thontšhitše lerole moragō. Dišwadi-
 šwane a re bonang marole a banna ba lena morago. Ge ba fihlile nokeng
 bare Segwagwa khupa metse re fete Segwagwa sare na metse ga se ešo ke
 a bo lešele bare Lesšlō khupa metse re fetš lešlō lare na metse ga se
 e so ke a bo kubu bare kubu khupa metse re fetš kubu yare metse ke a
 bo kwēna bare kwena khupa metse re fete kwena ya khupa metse ba feta
 ba sepela ba fihla nokeng ye nnywe. Dišwadišwane o be a eta a letša
 nakana a re te te mmabaile te ke ya lenaga le nakana mabaile te te
 ke ya le naga te.

11. Ba fihla nokeng yenngwē le gona ba dira bjaka pele kwena ya khupa
 metse ba feta. Bare go fihla ka moše ga noka Dišwadišwane a dula
 fase a leša ngwana yola a letša nakana ya gagwe. Matšimokgōpō a bea
 šetše a fihlile nokeng. Banenyana babe ba sa rate ge Dišwadišwane
 a e letša mmago ngwana yola a ikwetša ka nokeng papagwe le ena a ikwe-
 tša Matšimokgōpō a le a mangwē a gomēla gae. Banenyana le bōna baya
 magae.

/Seuša.....

Sewêla le Pitsi. K34/101

Sewêla ebe ele ngwanenyana o mogolo o mobotše. Taba ya go makatša o be a gana go tšewa. Ka tsatsi le lengwe ge batho ba ya másemong a šala gae a re ke a lwala. Mosegare mola a tseba gore ga go sana motho mo motseng a šala a šila a apea magôbê a ya go fa pitsi nageng. A tšea seroto a lókêla magôbe, mafsi le dinama a tšea le metse ka kgapa a swara legogo ka seatla a ya nageng go fa Pitsi ya gagwe. Pitsi ye ebe ele monna wa Sewêla ge a fihla nageng e a ôpêla a re:

Sewawa, Sewawa,

Sewêla segana banna

Sekata lePitsi nageng

Ao wa kodintsane kodi kôrôrô.

Pitsi ya tšwa ka mo e be e dutše ka gôna a e a lêla legagô a efa metse ya hlapa a e fa magôbê ya ja ya fetša go ja ya tšea dikgang le Sewêla ba iphsina ka disêgô. Mola a bôna gore letšatsi le a thapama batho ba ba tloga ba eya ka ea laolana le Pitsi a ya gae a fihla a tšea kobô a rôbala. Bo mmagwe ge ba boya mašamong bare go bjang Sewêla? A re ke sa lwala. Sewêla a no dira bjale. Ka tsatsi le lengwê monna yo mongwe a mo tlwa ge a ôpêla. Monna yola a khuta ka forong a bona Sewela a ala legogo a e fa Pitsi metse e hlapa a e fa magôbe thapama a ya gae. Bjale monna yola a ya a botša papago Sewela a re ge le re Sewela oa lwala le ra ge a hla le Pitsi nageng? Gosasa monna yola a ya le papago Sewela go lalela Sewela ge a se dirang Sewela a dira bjaka mehlang ge a hla a dira. Thapama a re go bjang Sewela? A re ke gona ke lwalang. Papagwe a re re e sale gosasa a tseba gore Sewela a sa apeile a bitša monna yole ba ya go bolaya Pitsi yela ba fihla ba ôpêla bjaka Sewela. Pitsi yela ya tla e be e sa tšhabe ka gore ebe e re ke Sewela papagwe a e rêna ka selêpê a e bolaya a ikêla mašamong. Sewela a fetša go apea a tšea dijo tša gagwe bjale ka mehlang a ya nageng ge a fihla a ôpêla a bôna Pitsi e sa tle a hutêla ple a re ga e tlwe a ôpela ge a lebêlêla a hwetša Pitsi e hwile a phuma mafsi le magôbê a lete dikgapa tša metse a tšea seroto fêla a ya gae a fihla gae a lla bo mmagwe ge ba boya mašamong bare go bjang Sewela? A re mma mohla gôna ke lwalêla pele papagwe a re a a lwale yo mmagwe a re na nkane o re o bona ngwana a lwala wa re ga a lwale ga a lwale o lwala phôôfôlô ye ba mego ke Pitsi o hlwa a e fa magobe mosegare yaba go fola ga Sewêla.

/Mosadi.....

15.

Mosadi le Banenyana ba babedi.

Mosadi o be a limile tšhemo bjale a hlagola.. Gosasa ge a boya tšhemong a hwetša sekōrō se metše. Ka tšatši le lengwē a bitša bana ba gagwe ba banenyana be ba tšerwe bana le malapa a bōna ba ya go hlagodisa mma wa bona gosasa ge ba boelšla ba hwetša sekōrō se metše ba botša monna gore a tšē a lalšlš se se midišang sekōrō. Monna a tloga bošego a patlama ka forong ge a sa dutše a tlwa nonyana e re:

Sekōrō hlakana, mphere hlakana

Ye nngwē ere ge o dira bjale o re:

Mokgaga a lalš le tlala

Mokone a lalš le tlala.

Ye nngwē yare nna ke nonyana ke nya mafsi. Se tlwe mekgolodi ya dinong ge dilla.

16.

Monna yola a diphathusetša a di swara a re wena o re ya pele ya re nna ke re, "Sekōrō hlakana mphere hlakana" ya bobedi yare, "Nna kere Geo rialo o re Mokone a lalš le tla o re Mokgaga a lalš le tlala.

Ya boraro yare nna ke nonyana ke nya mafsi se tlwe mekgolodi ya dinong di na. Ya pele a e bolaya ya bobedi a e lesaya fofa ya boraro a re nke o nyele re bone ya nyela mafsi a ya nayo gae a e bea ka Sesegong. Mathapama a dula le banna ka kgorong ge a bona gore ka gae ba tla tloga sola a ya ka gae a humana e gōna bare re khutša morōgō a re kgotholang morōgō le hlatswe dithiswana ba kgothola morōgō ba hlatswa dithiswana tšee nonyana yela a re nyšla ka mo ya nyšla mafsi

17.

a mangš ba šeba le bana ba fetša magōbš, Ka tšatši le lengwē basadi le banna ba be ba ile mašemong go be go setše Mošibudī le Mošibutšana gae ka gore ba be ba lšla bana. Ba mewa ba biditše banenyana ba motse bare ka gešo gona le nonyana ya gonya mafsi bare a reye o ye go re bontšha yōna ba tloga ba fihla ba tšea nonyana yela bare nyšla ka mo ya nyela ba tšea magōbe ba ja ka mafsi a le ge ba feditše go ja nonyana yela yare nkiseng ka mokgotheng ba e iša ya re nkiseng kgorong ba e iša yare nkiseng, tlaleng ba e iša ya ba inyšlšla mafsi bare ba e sa ja mafsi ya tšhaba ya fofa ba e kitimiša ka gore ba be ba boputše

18.

bana ba šitwa go e swara.

Mma wa bōna ge a boya mašemong a apea a sola a re go bana sepelan go tšea nonyana gēa ka Sesegong. Mošibudī o bea gwenyagwenya ka gore o be a tseba gore e tšhabile ge a boya a re ga e gona Mošibutšana a

/re o ile.....

re o ile a ya go bitša banenyana ba tla ba ya ka mafsi bjale bare go fetša nonyana yare nkiseng ka mokgotheng ba e isa yare nkiseng ka kgong ba e isa yare nkiseng ka tlaleng ba e isa ya nyōla mafsi bare ba sa ja ya tšhaba bare re a e kitimisa ya ba sia. Bo mmagwe ba tšea Mošibudi ba mo setla ka lehudu ba molahla pula ya tla yana ya kgopa Mošibudi ya mo isa ka nokeng dikwena tša mmopa tše modira motho.

19. Ka tsatsi le lengwe Mošibutsana a ya nokeng le banenyana ba ba ngwe ge ba fihla ka nokeng bare go Mošibutsana sepela go kga dipegō re tla sala re go kgōlōlōla. Mošibutsana a ya ge a boya a humana ba tladitse kgapa ya gagwe ka mohlaba bare mongwe le mongwe o a ithweša bare yena a imela ke mohlaba a seke a ithweša ba mo tlogela. Mošibudi a tšwa ka metseng a betha Mošibutsana ka thupa a opela a re, "Bomago Mošibutsana ba ntshetla tshetla ka lehudu te Mošibutsana le mese mebedi Mošibutsana ba gira mabele Mošibutsana. A rweša Mošibutsana a kgothola mohlaba a ya gae. Ge a fihla gae a re ke bone Mošibudi ka noheng. Bo mmagwe ba ya go Motšea ya go go phologa ga Mošibudi.

20. Ntsantsane le Mošukudu.

Ntsantsane ebe ele monna a na le bana ba basimane. Ka tsatsi le lengwe bana bao ba ya go disa dipudi tša papa wa bona Ntsantsane ba hlakana le Mošukudu a ba tšea ba metša. Ntsantsane a tšwa bare Mošukudu o miditse bana ba gago. A tloga a kitima a šetše Mošukudu ka moragō a hwetša basimane a re e se la bona Mošukudu a feta le bana ba ka mo nang? Bare ena re mmone o kwa pele kwa. A tloga a kitima a hwetša basimane, a re eleša basimane le binang pina ya mahlaselole a se la bona Mošukudu a feta le bana ba ka mo a ba isa teng, teng Mošukudu teng, teng Mogodu a be a re šeleba Mošukudu šeleba. Basimane bare ena re mmone o kwa pele. Kwa Ntsantsane a fihla a tšena ka nkong ya Mošukudu. Mošukudu a re Ntsantsane etšwa ka nkong ya ka ke tla go fa bana ba gago Ntsantsane a gana. Mošukudu a re e thiya Ntsantsane etšwa ka nkong ya ka ke tla go fa bana ba gago Ntsantsane a ganšlōla. Mošukudu a ba a hwa. Ntsantsane a tšwa le bana ba gagwe a ya gae.

Kgoši le mosadi wa vōna.

21. Kgoši ebe e tšere basadi ba ba ntši bare e ruile dikgaka. Bjale mosadi o mogolo a ya a utswa dikgaka tša kgoši. Ka tsatsi le lengwe kgoši ya re na dikgaka tša ka di tšea ke mang basadi ba moka ba ihlo-
22. hlorā bare na ga re tsebe. Ka tsatsi lengwe kgoši ya lašla gore ba

/tseta.....

tseta ba ohlô lesika la phala gore ba bone yo a utswitseng dikgaka tsa kgoši banna ba dira bjale ba dira lesika le legolo la bophara le botelele ba tsea nhla ye nngwe ba e kokotela ka mosê ga noka ye nngwe ka godimo. Ba botša batho ba motse gore ba tle ba namêle lesika lela yo a ka rego a le nametše la kgaoga ba tla tseba gore ke yo a utswitšego dikgaka tsa kgoši. Basadi ba ya ka o tee ka c tee ba opela bare:

Ya utswitseng dikgaka tsa
Kgoši ke mame Morathatha,
Morathatha kgaoga, kgaoga
Re bone, Morathatha, morathatha kgaoga.

Basadi bale ba fêlêlêla lesika le sa kgaoge go be go setše mosadi

23. wa kgoši yo mogolo ebe ele yo a utswitseng dikgaka tsa kgoši. Yêna a re ge a ntše a sepela a le go lesikeng a opela kosa ye e epetšego ke ba bangwe ge a fihla gare gare ga noka lesika lela la re rutšu, la kgaoga a wêla ka nokeng a hwê o be a setše a boditše ngwana gagwe gore ge o ka bôna sedibêlô se e wa botala o bopulê ngwana o ye ga mogolo a go ngwananyana a bona sedibêlô se e wa a tsea ngwana a ya ga mogolo a ge ge a sepela tseleng a lapê ka gore a be a boputše ngwana a mmeya fase a khutša ge a sa khuditše a moselapje wa tšwela wa re go ena, na ngwana wo wa gago o botse bjang? Nke o re ke go bopulêlê ena ngwananyana a mofa. Moselapje a re na dipeta tše tsa gago di botse bjang nke o re ke itshwantshwa le tše a mofa moesana wo wa gago o botsana bjang nke o re ke itshwantshwa letše a mo fa go fihlêla a sala a se sa apare selo. Bjale ge a bôna gore gae go batametše a re go moselapje mphe ngwana le dilô ka moka moselapje a re ke tla go fa bo fula kgomo ge ba fihla bofula kgomo a re ke tla go fa bofula pudi le nku ge ba fihla bofula pudi le nku a re ke tla go fa bofula kgogo o be a e ra ka mokgotheng ge ba fihla gao le gona a gana go fihlêla ge ba tsena ka gae.

- Moselapje o be a file ngwananyana yola mosela wa gagwe. Ge ba
25. tsena ka gae ngwananyana yola ba morakêla ntle ba be bare ke moselapje ka gore o be a na le mosela moselapje yena a tsena ka ntlong ba moalêli magogô ba mofa magobe a mantši le dinama le mafsi. Ba be ba makatša ke ge a fetša magobe a bile a ija le disola tsa ba bangwe ngwananyana ena ba be ba mofa dijo tše dinyenyane. Ngwananyana yola ba mofa mosomô wa go leta dinyenyana ka mafemong. Moselapje yena a sala a utswa

/mafsi ka.....

mafsi ka gare. Ngwanenyana ge a letile dinonyana o be a re Swiya dinonyana.:

Swiya ga sea tswalwa

Ke mosela Swiya

Dinonyana Swiya ke tswetswe

Ke khujwa wabo khujwana

Swiyo dinonyana Swiya.

26. Ka tsatsi le lengwe monna yo mongwe a mo tlwa ge a opela kosa ye a tloga a ya a botsa mogolo a ge a re e tla o tlwe se ke se tlang mogolo a ge a ya a theletsa a tlwa a bitsa ngwana yola wa bo a ya nae gae moselapje a re na nkane bo moselapje mmamohla ba boile ka pela mogolo wa ngwanenyana yola a re ga gona dinonya le nra ke tswa gona. Ba botsa basadi gore ba hlophe matse ba tla tse dinkgo. Basadi ba dira bjale ba epa melete e megolo ba ya ba fofa ka o tee ka o tee moselapje o be a sia go ya a ba a ya mafelelong go be go ena le mafsi ka moleteng Moselapje ge a fofa a bona mafsi a wela ka dinkgong tsa mafsi a lla bjale ka mpja a re gwe gwe tsa makhura tsona ke lla. A nana e hwa ba
27. mo epela gona mola. Lebitlong la gagwe gwa mela thotse e botse ya lephotse ya dira lephotse le le gogo ba lekgola ba le isa ka gae bare go ngwanenyana yola o sale o apea lephotse sale a dumela a hlatswa pitsa ge a re ke a hlabela a re lerotse sele le re nhlabele ke go hlabela ba le tsea ba le hlabela mantšibula ba hlatlola pitsa yela marotse a fola ge a re ke a ja lare nje ke go jye ba tsea marotse a le ba ja ngwanenyana a seke a le ja go fihlela le fela.

28. Masilo le Mmathkwana.

- Motseng yo mongwe go be gona le monna yo mongwe. A na le mosadi. Mosadi yo ana le ngwana leina la gagwe ele Masilo. Mmago Masilo a hwa. Monna yo a tsea mosadi yo mongwe. Masilo a sala ele tshwana. Mosadi yo a ba le ngwana wa ngwanenyana a bitšwa Mmathkwana. Ka tsatsi le lengwe Masilo a re go Mmathkwana ke a go tsea Mmathkwana a gana. Masilo ebe ele modisa wa dikgomo tsa papagwe. Bo Mmathkwana ba ya ditletlweng ge ba ntse ba fula pula ya na Masilo a re go bona a riyeng ke ye go le bontsha ntlo ya ka mo ke dulang gona ge pula e na. Ba sepela ba fihla. Masilo a kokotšela dikokotwane ba namela moduba go be go na le noka ka fase ga modubu. Ba be bare ke modubu o thata.
29. Ba dula fao go fihlela pula e khula ge ba fologa Masilo a re go Mmathkwana o seke wa fologa wena kgaetsadi ke tla go fologa ga botse.

/Mmathkwana.....

Mmathêkwana a seke a fologa ge banenyana bale ba fologa. Mašilo a kokotolla dikôkôtwane tsela a fologa. Mmathêkwana a šala godimo ga Modubu. Mašilo a re a e ka fase a re o a nthata Mmathêkwana? Mmathêkwana a re a ke go rate Mašilo ngwana wa mma. Mašilo a mo tlogêla a ya gae a sôka dikgomo a thakgetše a letša le ka melodi a kitima a re mmamohla gona ke mohumane ga botse. Mašilo a fihla gae go mmane a ge nkapeele bogôbê bja go sasa ge ke ya go diša. Mmane a ge a apea bogôbê. Gosasa Mašilo a tloga a ya go diša ngwana wa bo Mmathêkwana a ya nae go diša ge a fihla a re go yena šala mouwe ke e tla a tloga a ya go Mmathêkwana a fihla a re Mmathêkwana o a bitša

Wana walela

O re roto sa ka sešetše kae

Wana walela

O re se šetše modubu thata

Wana walela.

Mmathêkwana a re:

Mašilo ngwana mma

Mašilo ngwana mma

Ge ebhu ke hwile la mosamelô

Theledi a madiba.

Mašilo a re o a bo bona bjabo mmago ea e bona ya bo mmago. Mašilo o bea swere nama le bogôbê a mo kgantšhetša tšona ngwana yela wa go tla le Mašilo o be a gogohile ka dikhuru a theeditše Mašilo. Ge a bona gore o feditše go bolêla a gôgôba ka dikhuru a bošla dikgomong ge Mašilo a fihla ngwana yola a re ke loma ke mala a lla a pitikama le fase Mašilo a ba a mo isa gae le mosegare a boela godiša ngwana ola a šala a botša bommagwe a re Mmathêkwana o gôna bare o mmone a re e bare o ka ya go re bontšha yena a dumêla bare bošego mola batho ba robetše ba bitša ngwana o la ba re a re ye ba sepela le ngwana ola ba fihla ngwana ola a ôpêla bjale ka Mašilo ba tlwa Mmathêkwana a re

32. Mašilo ngwana mma ge e le hu ke hwile la mosamelô theledi a madiba bo mmage ba namêla ba mmopula ba fologa ka ena ba ya gae ba fihla ba mmeya ka ntlong ya ka mafari ba mothoba. Gosasa ge Mašilo a eya a fihla a ôpêla a tlwa tuu a re ke mokgônne o wetše ka bodibeng a tloga a ya gae. Ka tsatsi le lengwe gwa ba le kôša bo Mašilo ba be ba bina ba bôna Mmathêkwana a tšwêla a tla košeng ge Mašilo a thôma go mmôna a wa fase a nama a hwa ba mo epêla ka šakeng bošego ba fa Mmathêkwana dithupa tše pedi bare ye o o metše ye o bethe a dira bjale

33. a o metsa a betha Masilo a tsoga bo papage ba mo abela dikgomo a tloga

Masilo o ya go wela.

Masilo o be a setse a hwetse ke mmage ge a ya go wela. A setse le papage fela bjale papage a hwa masilo a e sa ile go wela papage a re Masilo ge a tla aloga a aparê setsiba sa nyamaabolele. Ka mošo banna ba tswa ba ya go nyaka nyamaabolele ba fihla nokeng e kgolo ba e epela bare nyamaabolele, nyamaabolele papa o ile ge ke tla aloga nyamaabolele:

Nyamaabolele

Tsiba sa ka ke sa nyamaabolele

Nyamaabolele, nyamaabolele.

34. Phoofolelo yela ya tswa ka nokeng banna ba le ge ba bona phoofolelo e kgolo ya go phadima ba tshaba ba ya gae. Bjale gwatla masogana le ona a fihla a epela phoofolelo ge e tswela ba tshana. Gwa ya ba bane-nyane le bona ba fihla ba epela ya tswa ka metseng ba tshaba. Gwa tla ba ka fase go bao bona ba fihla ba epela phoofolelo yela ya tswa ka metseng ba ema ba se tshabê ya tla go bona ba ema ba epela bare:

Nyamaabolele, nyamaabolele

Papa o ile ge ke tla aloga

Nyamaabolele, nyamaabolele

Tsiba sa ka ke sa nyamaabolele

Nyamaabolele, nyamaabolele.

35. Basimane bale ba tloga nayo ba ya gae banna ba bona bana ba tswela le phoofolelo ya go phadima batho ka moka ba tswa ka gae ba lebela bana ge ba tswela le selo ba be ba isa phoofolelo yea ka mosate ba kokotela dipikiri tseleng le mathala le dinalete gore dihlabê phoofolelo yela ge ba fihla fao dilo tšela tša hlaba phoofolelo ya wa fase ba e baa ba tša mosate ba tšea letlalo lela ba sega setsiba ba ya go fa Masilo ya ba gona a aloga.

Ngwanenyana o gana go tšewa.

36. Motseng o mongwê go be go na le ngwana a gana go tšewa o be a na le mpja ge masogana a e tla ka gabo mpja e be e goba a re go yena mpja ya ka o gobang o goba saesane e šo a se motho ke matopa a ija a re go masogana ale ge le tla ntšea e reng ke le epelêle. Bare epela a thoma a re samakapupu kapu thedeletša, thedeletša. Matswêle a kgonoga a ba betha ka ona masogana a sega a re le ka se ntšee batho bale ba tloga ka mošo gwa tla ba bangwe bona ba be ba na le melomo e

/meledi.....

mebedi a re ge le tla ntšea ke tla le špšlšla koša pele a špšla a re Samakapukapu thendeletša, thedeletša.

Matswšle a betha masogana a le ona a seke a sega a sega ka melomo ya ka moragš ya ka pele ya se sege a re ge ke re monna ke ra wa mo bjale a re lena le tla ntšea ngwanenyana yola a tšea ke banna ba melomc e mebedi.

37.

Ngwanenyana le Tšhipu.

Kgale, kgale go be gona le ngwanenyana a na le papage le mmage. Ka tsatši le lengwe ngwanenyana a šala gae a se ke a ya mašemong obe a re ke bolawa ke leino a lšklšla thitšlš ka ganong a re leino le ršro-gile.

Ge batho ba sa ile mašemong a šala a ya nageng go fa tšhipa magšbš le dinamama a fihla a špšla a re:

Ka bitša ka bea ka lapa,

Tinte o we

Ka bea ka rema ke hlšgš,

Tinte o we.

38.

Tšhipu ya tšwšla e kitima a e alela legogš a e fa magšbš le dinamama ya ja a hlwa nayš mosegare ka moka mola a bona gore letšatši le a sobšla a tloga a ya gae a fihla a tšea kobš a robala ge ba boya mašemong ba humana a ntšea a robetše bare o bjang a re ke sa lwala ka matšatši a no dira bjale a ya a apeela tšhipi dihloidi. Ka tsatši le lengwe monna yo mongwe a tlwa ngwanenyana ge a špšla a molalšla a ya a botša ba bš gore ngwana wo wa lena ga a lwale o hlwale tšhipu nageng Gosasa monna ola a tloga le papa go ngwanenyana ba ya go molalela ba bšna a ya gšna moo tšhipung ya gagwe a e fa tšea a hlwang a e fa ba re mola a feditše ba tloga ba ya mašemong a šala a tloga a ya gae ge ba boya mašemong ba mo humana a robetše bare mmamohla o bjang a re ke sa lwala gosasa ba tloga a sale ka gae ba fihla ba špšla ka ka ena tšhipu ela ya tla ba e ršma ka selepe ya hwa ngwanenyana a tla a špšla a bona e sa tla a hutela pele a epšla a re e sa le ka mpe dulang ge a lebelela pele a bona tšhipu e hwile a lahla dijo tšela fase tša phumega alla a ya gae a fihla a robala ge ba boya mašemong ba hwetša a robetše bare mmamohla c bjang a re mmamohla gona ke lwalela pele papa ge u re ga a lwale o hlwa le tšhipu nageng ya ba go fola ga ngwanenyana yo.

/Mošimanyana.....

Mosimanyana le mmage.

K34/101

- Mosadi o be a na le ngwana wa mosimane ele segole. Ka tsatsi le lengwe mosimane a bona basimane ba bangwe ba disitse a ya a re go bona kgomo yela ye kgolo nka e rwala basimane bale bare o etenka bjang o gopola gore o kare o le segole le gona o le ngwana wa rwala kgomo na
40. mosimane ola a tloga ba bona a tsea kgomo yela a e bea legetleng a kitima ka yona basimane bale bare re a mo kitimela a ba sia a rwele kgomo e kgolo a fihla ntlong ya bo a lahla kgomo yela fase ntle yabo ebe ele ka moleteng wa tshesane ge mmage a e tiwa kgomo e wa fase a bula ngwana gage a tsena le kgomo yela ka ntlong mmage ebe ele mohumi o mogolo a na le dikgomo tse dintsi le dipudi le dinku. Ka matsatsi mosimane yo a no dira bjale a ya a utswa dilo tsa batho. Ka tsatsi le lengwe le le lengwe. Ka tsatsi le lengwe mosimane yo a ya a utswa kgomo mmage a sala a gadika dithotse tsa thunya tsa tsena ka tsebeng
41. ngwana gage a boya a rwele kgomo a betsa kgomo yela fase mmage a se tlwe ka gore dithotse dibe di mo thibile ditsebe batho bale ba tla ba bolaya mosimane ola ba tsea kgomo ya bona ba tloga.

Mosadi le ngwana wa Mosimane.

- Motseng o mongwe go be gona le mosadi a na le ngwana wa mosimane a mo rekela kobô ye botse. Ka tsatsi le lengwe mosimane yowe gobo mmage ke sa ya go bontsha bokoko kobo bo mmage bare sepela empa o seke wa eta o raloka. Ka sethokgweng gona le phukuwe e ja basimane ba ba
42. nyenyane mosimane yo a tloga ge a fihla ka sethokgweng a bona maloba a mabotse a ya go ona a fihla a kga a re ke ela koko. Ge a e kga maloba letsatsi le be le setse le sobela mo a yang ebe e sale kgole. A tloga a kitima a gopola gore bo mmage ba ile o se wa raloka ka sethokgweng a fihla mo go dulang koko a ge a humana dintlo ditswaletse a kokota, a tlwa tuu a kokota a tlwa lentso le re tsena a bula lebatl a tsena a humana koko a ge a le ka lepaing a re na nkane koko a na le tsêbê tse diteele? Koko a ge a re ka tsêbê tse diteele ke kgona go
43. tlwa ge o bolâla.

Na nkane koko a na le mahlô a mahwibidu? A re ka mahlô a mahwibidu ke kgona go go bona ge o apere kobo ye botse a re na nkane koko a na le molomo o moteele a re ka molomo o moteele ke kgona go goja ya ba o tswa ka mapaing o kitimisa mosimane a tshaba a mo sia a ya gae. Ebe e se koko a ge ebe ele phukuwe ye e bolaileng koko a ge ya sala e tsena ka dikobong tsa gage. /Basimane.....

44.

Basimane ba bararo.

K34/101

Basimane ba be ba ya go nyaka mmêrêkô makgoweng ba sa tsebe Sekgowa. Ba fihla lekgoweng la pele ba theeletsa ba tlwa lekgowa le lengwe le bolêla sekgowa le re "We three" wa pele a eta a sepela a re "we three", we three". Ba fihla go la bobedi ba theeletsa ba tlwa le re "we only want money." Wa bobedi a eta a bolela a re "we only want money, we only want money". Ba fihla go la boraro ba theeletsa ba tlwa le re, "The sonner the better! Wola wa boraro le ena a eta a re "The sooner the beter, the sooner the better." Ba tloga ba ya gae tseleng ba humana motho a hwile ba ema ba mo lebelela lephodiša la fihla

45. ka pêrê lare na motho o o bolaille ke mang? Wa pele a re, "We three" lephodiša lare o reng? Wa bobedi a re, "We only want money" lephodiša la makala la re le nyaka tšhelete fela? Wa boraro a re, "The sooner the better."

Lephodiša lela la re batho ba ke bona ba bolaileng motho yo la ba tšeala ba iša Toronkong ka baka la go se tsebe sekgowa babe ba bolêla fela ba sa tsebe gore mantšu a ge a hlaloswa a reng.

46.

Monna o ya go rêka kolobê.

A fihla a e rêka ge a boya gae a re kolobê fofa le porogô kolobe ya gana a re patla bêtša kolobe kolobe e gana go fofa le porogo patla ya gana a re mollô fiša patla. Patla e gana go bêtša kolobe. Kolobê e gana go fofa le porogô mollô wa gana a re metse tima mollô. Mollô e gana go fiša patla. Patla e gana go betha kolobe. Kolobe e gana go fofa le porogo, metse a gana a re kgomo e nwa metse meetse a gana go tima mollô. Mollô o gana go fiša patla. Patla e gana go betha kolobe. Kolobe e gana go fofa leporogô. Kgomo ya gana a re thupa betha kgomo, kgomo e gana go nwa meetse, meetse a gana go tima mollô mollô o gana go fiša patla, patla e gana go betha kolobe. Kolobe e gana go fofa leporogô. Thupa ya tloga ya betha kgomo, kgomo ya nwa meetse, meetse a tima mollô, mollô wa fiša patla, patla ya betha kolobe kolobe ya fofa leporogô. Monna yola a tloga nayo a ya gae.

48. O khotšheng ke khotšhe thetha thetha, thetha la ka. La ka la ka, la ka wetho wetho wetho kama kama kama mukhu mukhu mukhu, Tšhetše tšhetše, tšhetše. Male male male ke na ke tla ke tla hlapi hlapi hlapi seduba seduba seduba kôkô kôkô kô kô mošito mošito mošito. Kgwale kgwale leeba leeba leeba la tsena ka sehlaekeng sa Matšhaka la re e tla mo Mmatšhaka mošimane.

/Mosad

- Mosadi o be a hlagola tshemo bjale serapela se tla se mo lèlèla ngwana. Ka tsatsi le lengwe mosadi a re a sa hlagola serapela sa ja ngwana ola mosadi a tshoga ge a ya gae a sena ngwana a re monna wa ka
49. o tla mpètha bjale a tsea kgapa ya mokgabo ye a be a swere metse ka yona a e bopula a ya gae a fihla a apea a ntse a boputse kgapa yela monna wa gage a re na nkane ngwana o mmamohla a hlōka le go lla mosadi a re ke gore o sa rwabetse a fetša go apea ba ja ba ya ntlong a tsea kgapa yela a e rōbatša mantšiboa ge a re ke a fetlologa metse a thibeloga a tshela monna. Monna a re keng sa go nthapitša? Mosadi a re ngwana o rotile monna ge a re ke a phophola a hlakanaka kgapa.
50. A re go mosadi ngwana o kae? Mosadi a re o lle ke serapela. Monna a loutšw selepe a ya a kgotlola serapela sela tsebe sa tshabela go tse dingwe ka mo di be di dula ka gona a ema molomong a re e tšwang ka se tee ka se tee ke bona a lleng ngwana ka le mpontšhe ditsebe tše lena yo a bang le tsebe ya nkgetlo ke tla tseba gore ke yo a lleng ngwana ka tša tšwa ka setee ka se tee se re tsebe ya ka see nngwe ka yona see tša no dira bjale. Go fihlela go etla se se lleng ngwana ga
51. ge sa re ge se sa re tšebe ya ka še nngwe. Ka yona šee sekgetlo sa wela fase monna yola a se rema ka selepe sa hwa ntši ya tla ya nwa madi a serapela. Monna yola a kitimiša ntši a re a sa ikitimiša ntšu ya tla ya ja ntši yela a kitimiša ntšu yela, ntšu yela ya kotama godimo ga modubu. Go be gona le mogobe ka fase ga modubu monna ola a rema modubu a re a sa o rema selepe sa wela ka bodibeng. Monna yola a ferehla
52. bodiba bašimane ba tšwela bare monna na nkane o ferehla bodiba a re mmalo bašimane ba bo sōla ba re ba humana ke ipherehlela bodiba, bodiba bo wetše selepe, selepe ke rema modubu, moduba o kotame ntšu, ntšu e llš ntšana, ntšana elle madi a serapela serapela se lle ngwanaka a kitimiša bašimane bale a sa ba kitimiša a hlakana le basadi bare monna na o kitimisetšeng bašimane ba a re mmalo basadi ba bo sōla bare ba humana ke kitimiša bašimane bašimane ba humane ke ferehla bodiba, bodiba
53. bo wetše selepe, selepe ke rema modubu, modubu o kotame ntšu, ntšu e lle ntšana, ntšana e lle madi a serapela, serapela se lle ngwana ka a kitimiša basadi bale a sa ba kitimiša a hlakana le banna bare na monna o kitimisetšang basadi ba? A re mmalo banna ba ba bo sōla ba re ba humana ke kitimiša basadi, basadi ba humane ke kitimiša bašimane, bašiman

/ba humane.....

ba humane ke ferehla bodiba, bodiba bo wetše selepe, selepe ke rema
 54. modubu, modubu o kotame ntsu, ntsu e lle ntsana, ntsana e lle madi
 a serapela, serapela se lle ngwana ka a kitimisa banna bale a seke a
 ba swara ba mošia.

Banenyana ba ya go tuntela.

Ba tloga ba ya go tuntela mola ba feditše go tuntela bare a re
 sobaneng re bone yo a nonneng ba epela bare:

A re sobaneng
 Nnyakodinyako
 Re bone senoni
 Nnyakodinyako
 Mothee thee kgoši
 55. Nnyakodinyako.

Babe ba ena le ngwana wa kgoši. Ba sobana ba humana ngwana
 wa kgoši a nonne ba mmolaya ngwana o wa kgoši o be a na le mpja bare
 go mmolaya mpja yela ya eta e goba e ya gae e re:

Huu, huu, huu,
 Nnyakudinyaki
 A re sobaneng
 Nnyakudinyaku
 Re bone senoni
 Nnyakudinyaku
 Mothee thee kgoši
 Nnyakudinyaku.

Batho ba tšwa ka mo gae bare theeletsang gore mpja e reng bangwe
 56. bare le nee maaka mpja ye e goba botše. Ge e batamela gae ba thee-
 letša ba tlwa mpja e re:

Huu, huu, huu
 Nnyakudinyaku
 A re sobaneng
 Nnyakudinyaku
 Re bone senoni
 Nnyakudinyaku
 Mothee thee kgoši
 Nnyakudinyaku

Batho bare e tlwang mpja ere ba bolaile ngwana wa kgoši. Batho
 ba motse ba bitša pitsō e kgolo ba boaya banenyana bale.
 57/Sawala.....

57.

Sewela le Banenyana ba gabô.

Kgale, kgale banenyana ba be ba raloka ka go phula mabjana mabjana ba apara ba ya go banna. Kgorong ba re lena banna teng mo go rena go swanelwa mang? Banna bare ba re go swanelwa Sewela ba mo fa kgomo. Ba tloga gape ba ya motseng o mongwe ba hwetša banna ba dutše kgorong bare lena banna teng mo go rena ngwanenyana yo a swanelwang ke mang? Ba nna bare Sewela o swanelwa ke mabjana ke gona ba mo fa kgomo. Ka tsatši le lengwe ba ya motseng wa kgole ba fihla bare lena banna teng go rena go swanelwa mang? Bare Sewela o swanelwa ke mabjana ba mo fa kgomo ge ba boya gae ba boya le dikgomo tše

58. dintši tša Sewela ba thoma go hlōya Sewela tseleng ge a ba le dikgomo tše dintši ba rera ka mo ba ka kgonang go mmolaya. Ba fihla sedibeng Sediba sa gona ebe ele nkoti kudu bjale ge ba enwa babe ba swarana ka maoto ba enwa ka molomo ba ho swarana bjale bare ge ba thoma bare Sewela a seke a thoma go nwa pele ka gore ke ngwana wa kgoši gore ge eba gona le motho yo a tšhetšego sehlare ka metseng se seke sa bolaya ngwana wa kgoši. Sewela ebe ele ngwana wa kgoši ka baka leo a seke a nwa pele ba thopa nwa ba swara mongwe le mongwe ka maoto a e nwa

59. ka molomo go fihlela ge mafelelong go e tla Sewela le ena ba mo swara ka maoto bjale ka ba bangwe a re ge a re ke thoma go nwa ka molomo ba mo leša a wela ka sedibeng bare re tla fihla rare Sewela o ile ga makgolo a ge ka fase ga sediba seo gobe go omile Sewela a dula gona.

Ka tsatši le lengwe monna yo mongwe ya go rema kauswi le sediba a re a sa rema a tšwa hee, hee wena monna o re mang. Monna a theeletša a re o mang? Sewela a re e tla o tla ntseba monna yola a ya a humana ele Sewela a mo e negela ka mo a sepetšeng ka gōna le gore

61. o weditšwe ke banenyana ba gabô monna yola a rema pala e teele gore Sewela a e sware a tšwe ka yona ge Sewela a tšwele a tloga nae a ya gae a fihla a bitša kgoši a re e tla o bona se ke tšwang go se rema kgoši a re kgane o remile patla e botse kudu? Ge a e ya a humana Sewela a re go monna yola duja nae a none. Ke tla kgona ke mo tšea mola Sewela a nonne kgoši ya bitša pitsō e kgolo ya setšhaba ka moka. Ge batho ba kgobekane a emiša Sewela a ba botša gore o ntšhitšwe ka

61. sedibeng o be a weditšwe ke bana ba lena a butšitša go batswadi ba bona a re na bana ba ba lena ke direng, ka bona batswadi ba se fetole selō yena a laela gore banenyana ba ba bolawe.

/Mosadi.....

Mosadi yo mmaesetsana moloi nonyana tse di mphele tsa mabele, mabele a ka a nkotlela batho batho ba ka ba nkgamela mafsi, mafsi a ka tantang maseka, masaka a ka ke tangtang ya makgowa kgetsi a di kate
62. kgetsi moraba raba. Jakobo le mapoto sethepa sekala pata seke se pentshe teke.

Mosimane le kgokomodumo.

Mosimane o be a le madisong a bona nonyana e kgolo e ba rego ke kgokomodumo ya tla go yena yare na o tswela eng a re ke tswela diso. Kgokomodumo ya kumula lefofa la yona ya le besa mola le kgakgatha ya lentsha ya lesila ya phupha mosimane ka lerole la lona mosimane yola a fola kgokomodumo yare o seke wa botsa motho gore o fodiitse ke mang. Mosimane a tloga a ya gae babo ba makala bare o fodiitse ke mang.

63. Mosimane a re ke na bona ke bjale. Gosasa ge a ya go disa gabedi kgokomodumo ya tla gabedi ya re e se wa botsa motho nang a re gago yo ke namoditseng batswadi le bona ba fela ba mmutisa bare o fodiitse ke mang a ba botsa g re ke ile ke le madisong nonyana e kgolo e ba rego ke kgokomodumo ya tla ya mputisa yare o tswela eng.

Kare ke tswela diso ya kumula lefofa la yona ya lebesa mola le kgakgatha ya le besola ya lesila ya mphupha ka lerole la lefofa bjale ka fola a tthe ga a tsebe gore kgokomodumo e a mo tswa. Ka tsatsi le
64. lengwe gape ba re ba le madisong ya tla yare go mosimane yola ga o e so wabotsa motho nang a latola ara aowabjale kgokomodumo ya mmutisa gabedi e befetswe yare e se wa botsa motho nang? Ge a bona gore e befetswe a tshaba ebe ele basimane ba bantsi nonyana yela ya fofa ya ba sala nthago ya ba metsa hangwe ba tshaba ba fihla gae. Nonyana yela ebe e fetogile ele phofolo o kgolo ya maboya a matsebetsebe. Ya ba latela e thuntsitse lerole e eta e metsa se e se humanang dipudi, dikgomo, dinku le batho. Ya ba ya fihla motseng. Banna ba tswa ka marumo ba le ka go e hlaba empa ba se thuse selo ya ba metsa ka moka gwa sala mosadi mogolo. Leeba kgorwana la tla lare go yena thatha-
65. khurana ke go botse mosadi mogolo a gasa dithoro leeba la topa mokgorwana wa re go yena tsea kgopa o tsene ka gare ka yena mosadi mogolo a tsea kgopa a tsena ka gare ga yona kgokomodumo ya tla ya metsa kgopa yela le mosadi mogolo. Empa kgopa ya tswa ya busa ya e metsa gabedi ya tswa ya no e metsa bjale e ntse e e tswa aba a tenwa mosadi mogolo a tswa kgopeng a rurugile khuru. /Mokgorwana.....

- Mokgōrwana wa tla go yena ware thatha khurana ke go botše mosadi a tšea dithōrō a gaša fase leeba la tōpa lare go yena tšea sebjana o gae khuru madi a elele gona. Mosadi mogolo a dira bjale aba a tlatša
66. sešego a se khurumela bjale a hlōka sebjana se a e dišetsago madi. Leeba lare a thathe khurana. Ge a gašitše fase la tōpa la re go mosadi mogolo khurumulla sešego. Ge a khurumulla sešego a humana bašimane ha babedi Mašilo le Mašilwane, le dimpja tša bōna bona ba thoma go tsoma ka tšona. Mosadi mogolo a re go bona le re go bolaya phōōfōlō e kgolo ya mabōya a matsebetsebe le seke la iphula le tle le mpitše Ka tšatši le lengwe ge ba ile go tsoma Mašilwane a bona mogo o butšwitše a le tee Mašilo a sale morago le dimpja. Mašilwane a namela mogo a fula mago a fa a re a sale godimo ga sehlare a bona lerole le thunya
67. Gwa tšwela phōōfōlō yela ba mmaditseng yōna a napa a e tseba ya fihla ya dula ka fase. Ga mogo wo Mašilwane a o nametseng. Ya re go yena mphulele, a fula a e beletša fase go fihlela ge go fela tše di batšwitseng bjala kgokomodumo yare fela e re mphulele a re go šetše makaka ya re le makaka ke a ja bjale Mašilwane a hwa a fula go fihlela le ona a fela Mašilwane a re a fedile yare nkgele matlakala a šetšego. Ge Mašilwane a kgotha matlakala a thoma go letša makana ye a bego e swere a re:

Bjwe, bjwe, bjwe

Mašilo,

Tšha mpja tšeo.

68. A fela a kgotha mahlare a mogo a betša fase e e ja e metša le yen fela a re a fedile go šetše dithabe fela kgokomodumo. Yare le tšona ke dija a fela a betša fase e e ja a letša makana ya gage a re:

Bje, bje, bje

Mašilo

Tšha dimpja tšeo.

- Le dithabe tša fela a re di fedile go šetše tše dikgolo kgokomodumo yare le tšona ke a dija dithabe tše dikgolo tša palela mašimane bjale kgokomodumo ya fofa ya roba dithabe yeo a dutšeng go yona.
69. Mašilwane a phakiša a fofela go ye nngwe kgokomodumo ge wetše fase a tabogela go ye nngwe ba dira bjale go fihlela ge go šala thabe e tee. Ge Mašilwane a dutše lekaleng le tee leo a bile a nyaka go gakanega ke ge Mašilo a fihla ka le dimpja bjale a mo gwelela gore a seke a batamela dimpja tša fihla tša e swara. Ge dire di a e swara

/ya swara.....

- ya swara dimpja ya di metša empa mpja ya tšwa ka morago ya swara ye nngwe e metša le yona ya tšwa ka morago. Gwa ba bjalo go dimpja ka moka e di metša di etšwa ka morago go fihlela ge di e lapiša di e swara di e bolaya. Bjale ba gopola polelô ya mosadi mogolo ye e reng ge le bolaille phôôfôlô ye kgolo ya maboysa a matsebetsebe le seke la e bua le tle le mpotše bjale Mašilo a roma Mašilwane gore a ye a bitše mosadi mogolo. Ge mosadi mogolo a kwele a ya a fihla a tlala a phepela a re ke sona sebata se a letša le ka mekgolokwane a re lu, lu, lu lu, a re a ge bana ba kunadi a fela a hlabo mokgoši a re Eu, Eu, lešunile bana ba hunadi le hlabane e bueng ga botse le seke la phula tša ka teng ba e bua ga botse ba šadiša letlalô la ka gare le ke sese a re le kgefleng ga botse. Bjale ba e phula ga botse ba ntšha tša ka teng batho, dinku dikgomo le dipudi le dilo ka moka. Gwa baša gwa agiwa metse batho ba dula ka boiketlo.

Monna le Tau.

- Monna o be a le leetong bjale a fihla dithabeng mo go bang le ditau ge a fihla fao o be a swere mphogo a tšea mphago wa gage a dula fase a ja ge a ija ditau di be di bopa ka morago a gage bjale e naa sa di bone monna o mongwe a tšwe a re go monna yola iše morena monna yola a modumela yo wa go tšwela a bona tau yena e be a re ke mpja, a re monna wa gešo o na le mpja ye botse bjang monna yola a re mpja ye uwe ge ele ka gae ga gona motho yo a ka tsenang a re nke o nthekiše yona monna yola a gana yola wa go tšwela a morapela a re ge o ka mpja yona. Ke tla go fa masome a mabedi a dipontô. Monna yola a re go lokile ke tla go fa yona monna yola a tšea dithoto tša gagwe a tloga yola a mo fa tšhelete yela a mmutšiša a re mpja ye ya gago leina la yona mang yola re ke letlašalaleng wa pana monna yola a tloga yela a šala a letša molodi a re le tla Šalalengwapana. Ge a batamela kgaufu a re ke e fa magôšô ka go bane ebe e se mpja ele tau ya swara monna yola wa batho ya mmolaya ka baka la go rata mpja yola e pa o sepetše ka tšhêlêtê yela.

73. Banenyana ba ya dipheteng.

Kgale, kgale go be gona le more o mongwe o na le dikentjwa ba a tšea dikenywa tše Ha di phula mafobana ba di bitša dipheta.

Ka tsatši le lengwe banenyana ba lakana go ya dipheteng more o o be o metše dithabeng mo go baifišang. Go be go boifiša ka gore ba be bare hadimo ba agile gona. /Ba ile.....

Ba ile ge ba tšwa ba kwele dirotwana mmago Mogomana a bitša Mogomana a re o re go kwa kape o tšhabe. A tlwa tašlō ya mmage a sepela a hlwaile tššbš. Banenyana ba gabo ba gašana le lešoka ba tšama ba itopela dipheta ba lebantšhitše sethokgwa se se khupeditšeng magaga a magolo gona mo go tšwele lentšsu le legolo la modumo o mogolo.

74. lere: Kape metse a marena
 Metse a banenyana ba mabakane
 Ditšhaba ka moka di ile kae.

Mogomana yo a bego a dukutše tsebe a bitša a re kee lena batho nke lere tuu selo se a duma sare Kape Banenyana ba šego bare Mogomana a se le ka maaka ga go dume selō fa go duma hlogō ya gago e tletše poifo fela Molatelo a mmitša a re Mogomana nke o feditše hlogo o itšhwanya ka poifo fela. Sela sela kape sa thoma gape ba seke ba sekwa ka baka la go kgantšhetšana dipheta mogomana a elelwa tašlō ya mmage a botša bohle a re nna mma o ile kere go tlwa kape ke tšhabe.

75. Ba mosega bare tšhaba ge rena re sa nyaka dipheta tša rena o tla re duma ka moso ge re apere dipheta tša rena modumō o be o šetše o le kgaufsi bjale Mogomana a tloga a tšhaba a le ba gae mosesana wa ba wa ya ka thokō mahlwana a le phatlaneng a tšhaba a ba tsena gae a fetela ka mafuri a tsena. Ka sešego mmage o be a šetše a mmone a mo kitimela a na le basadi ba motse a thakgalela go bona mmage ba montšha ka sešong ele yo mosehla empa a sena dipheta. Bo mmago banenyana baleba ile ba e sare Mogomana o tlogetše kae bana ba rena bare nke le lebele-
76. leng thabeng. Ge ba lebelela thabeng ba bona dihlare di šikinyšga gwa šala go itshola fela kape yela e be e šetše e lle banenyana bab e ba feditše gwa šala Mogomana fela e na a tšhabileng. Bo mma bona bare ngwana magana go botšwa o wetše dikomeng a re kōma ke tšešo.

Ngwanenyana le Makgema.

- Ka tšatši le lengwe makgema a kile a yo tsoma a humana mošimane a dišitše dinku, dikgomo le dipudi a fihla a utšwa nku e kgolo a tloga nayo mo ntlong ya makgema go be gona le ngwanenyana wa lethupja nku yeo ya šala nae ba mmotša bare o seke wa beša nama mosegare. Ka gare
77. makgema a mangwe a ka tla a tlwa monkgō wa nama a tla a mo tšeela nama ngwanenyana a dūmela mosegare o moglo ngwanenyana a swara ke tlala a beša nama a ja. Ge Makgema a mangwe a e tla monkgō wa nama a re Am, am, monkgō wa bose wa nama o nkgā kae a foofoa a tla mo ngwanenyana a

/a bego.....

a bego a le gona. Go be gona le lefsika le legolo mo ntlong leina la lona bare ke lefsika mašobo mabedi ntlo e be e tswalelwa ka lefsika le e tswalela ke mong wa lona e bile le bula. Ke ena fela a re tswalela goba bula lebatl la dira bjale beng ba ntlo ba be ba tswalelela ngwanenyana ka ntlong ka gore ebe ele phoofolô ya bona ye ba tla i ja, ka 78. tsatsi le lengwe. Makgema ale a tloga a ya a re go ngwanenyanampulele ngwanenyana a re tlogang ga se ga gabo lena fa. Lekgema la tloga la fisa letsepe la le metša gorelentšu la lona ebele le sese le swanelela mong wa lefsika la boya lare lefsika mašoba mabedi ba lega. Ke tsena la bulega ngwanenyana o be a re ke mong wa lefsika lekgema lela la tsena ngwanenyana a thsola la mokgopela nama a lefa la ja la kgora la re šala fa go fihlela ke boya go tsoma.

Ngwanenyana a šala a tšhaba a eta a gaša leotša fase. Ge lekgema le boya go tsoma la bolela le lefsika la tlwa go sa bolele selo ka gora 79. ngwanenyana o be a tšhabile lekgema leo la bitša bagwera ba lona ba latela ngwanenyana ola la bona leotša la tōpa ka gore makgema a be a rata kudu leotša ngwanenyana yena ge a tōpa leotša ena o a kitima a bōna lerole le thunya moragō yena a fela a gaša leotša fase makgema a ba a lapa a dula fase. Ka fase ga sehlare a khutša ge a e sa robe-tše ka fase ga sehlare a tlwa metse a ba tšhela a lebelela godimo ga sehlare a bona ngwanenyana a thakgala kudu ngwanenyana le ena o be a lapile a khuditše godimo ka sehlare o be a swere meetse ka kgapanana, ya 80. go dutla bjale meetse a rotha ka kgapaneng a ba a tsoša makgema a tšea dilepe a thoma go rema sehlare seo ge sehlare se ewa ba bona se mela. Ga bedi kgaetsadi ya ngwanenyana ya lōra ngwana wa bo a bolawa ke makgema bjale a tsoga e sale bošego le dimpja a leba mo a mo lorileng a e gona a re a sa sepela a bona makgema a rema sehlare a re le rema sehlare seo ka baka lang bare nama ya rena e mo sehlareng a ya a bona ele ngwana bo a fa makgema letsoko a fola mola tagilwe ke letsoko a bitša dimpja tša a bolaya a tloga le ngwanabō.

ENDS. S. 735.